

การใช้พืชเสพติดประเภทกัญชาเพื่อการบริโภค*

THE USE OF CANNABIS PLANTS FOR CONSUMPTION

สมบัติ ชัยวนิชย์

Sombat Chaivanich

บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด

Charoen Pokphand Group Company Limited, Thailand

E-mail: sombat.chv@cp.co.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาการใช้พืชเสพติดประเภทกัญชาเพื่อการบริโภคในสถานะผู้เสพสารเสพติดประเภทกัญชาในลักษณะต่างๆ และการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากพืชเสพติดประเภทกัญชา เพื่อประโยชน์ของการบริโภคอย่างเหมาะสม และการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ศึกษาวิเคราะห์สถานะทางกฎหมายของผู้เสพสารเสพติดประเภทกัญชา วิเคราะห์แนวทางในการลดทอนความผิดอาญาพืชเสพติดประเภทกัญชาเพื่อการบริโภคและวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีการบริโภคและผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทกัญชาในประเทศไทยกับต่างประเทศ

การศึกษาพบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจของไทยในสถานะผู้เสพสารเสพติดประเภทกัญชา อันมีผลมาจากมิติทางกฎหมายอาญา อันเป็นการสกัดกั้นการใช้ในการบริโภคของประชาชนในปริมาณที่เหมาะสม และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าจากพืชกัญชา ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และยังทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการปราบปรามของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และยังทำให้ประเทศเราเสียโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างมาก ดังนี้ เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขในการอนุญาตภายใต้เงื่อนไขควบคุมเพื่อให้ประชาชนสามารถบริโภคพืชกัญชาได้ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะมีผลต่อเศรษฐกิจและเป็นการสร้างโอกาสให้ประเทศไทยในการสร้างรายได้จากพืชกัญชา ด้วยมาตรการทางกฎหมายในรายละเอียดของสาร ชนิด และปริมาณ ตลอดจนการอนุญาตให้ผลิต จำหน่าย ในรูปแบบสินค้าประเภทต่างๆ ภายใต้การควบคุมจากภาครัฐ เพื่อส่งเสริมมิติทางเศรษฐกิจของรัฐ

* Received 15 June 2021; Revised 25 July 2021; Accepted 25 August 2021



ให้มีรายได้ และสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างครบถ้วน และปรับเปลี่ยนนโยบายทางนิติบัญญัติในการลดทอนความผิดทางอาญา (Decriminalization) และกำหนดเงื่อนไขการควบคุมการใช้การบริโภคและตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้รัฐมีรายได้จากพืชกัญชาในลักษณะต่างๆ

คำสำคัญ: พืชเสพติด, กัญชา, การบริโภค

Abstract

This research aims to study the use of the cannabis for the consumption and production, in order to appropriately consume and produce the products containing the cannabis. The objectives are to study and analyze 1). The legal status of the cannabis users 2). The decriminalization of the cannabis consumption 3). The comparisons of Thai and foreign laws regarding the consumption and the production of the cannabis related products.

According to the study, Thai economy has been affected negatively, especially in terms of the loss of economic opportunities and a lot of expenses in the suppression of the cannabis consumption and the production of the cannabis related products in the criminal justice system. Such effects are the results of the criminal law which bars people from the appropriate consumption and production of marijuana related products. For instance, hemp wine, cannabis beer, marijuana coffee, hemp cigarettes, cannabis chocolate, dietary supplements, skin care products, hemp oil, medicines, cannabis cakes, etc. This research suggests that the law should allow people to consume and develop the cannabis products, for the distribution domestically and internationally, under the conditions set by the laws regarding the types, the quantities, the substances, the permission to produce and distribute the marijuana products under the control of the state. These shall bring the positive impacts to Thai economy by generating the revenue and the fruitful tax collection. Moreover, the criminal justice system expenditure will be



decreased by such means. Therefore, there should be the modification of the legislative policy to decriminalize and impose the conditions to control the consumption of cannabis, as well as the laws regarding the public revenue derived from the cannabis related products.

Keywords: Plants Addiction, Cannabis, Consumption

บทนำ

กัญชาเป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่ง สามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีภูมิอากาศร้อน ลำต้นสูงประมาณ 2-4 ฟุต ลักษณะใบจะแยกออกเป็น 5-8 แฉก คล้ายใบมันสำปะหลัง ที่ขอบใบทุกใบจะมีรอยหยักอยู่เป็นระยะๆ ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ ตามง่ามของกิ่งและก้าน (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 1, 2550) ยิ่งไปกว่านั้นคือ กัญชาถูกจัดให้เป็นพืชเสพติดที่สำคัญชนิดหนึ่ง ดังนั้น ในราชอาณาจักรไทยการปลูกเพื่อเสพและหรือเพื่อค้าจึงมีความผิดตามกฎหมาย ซึ่งอยู่ในกลุ่มของยาเสพติดประเภทที่ 5 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

1. ลักษณะทั่วไปของพืชกัญชา ตามหลักพฤกษศาสตร์จัดอยู่ในตระกูล Urticaceae ในวงศ์ Canadidanceae โดยเฉพาะ ชื่อทางพฤกษศาสตร์ของกัญชาคือ *Cannabis sativa* L. subsp. *Indica* (Lam.) E.Small & Cronquist มีลักษณะเป็นไม้พุ่มเตี้ย อยู่ในพื้นที่ที่มีอากาศร้อน ส่วนใหญ่พบในทวีปเอเชีย การเสพกัญชาในรูปแบบต่างๆ ที่เรียกกันมีดังนี้ (สำนักงานป.ป.ส.ภาคเหนือ, 2544) คำว่า “กัญชาแห้ง” คือ เฉพาะส่วนยอดของช่อดอกและใบที่ตากแห้งแล้ว ซึ่งจะมีสีเขียวอ่อนและสีเขียวปนเหลือง

คำว่า “กัญชาอัดแท่ง” คือ การเอากัญชามาอัดเป็นก้อนสีเหลี่ยมขนาดประมาณ 0.5 ถึง 1 กิโลกรัม

คำว่า “กัญชาแผ่น” คือ การเอากัญชาแห้งมาปรุงแต่งเป็นแผ่นแข็งๆ ซึ่งออกฤทธิ์มากขึ้น มีสีน้ำตาลอ่อน น้ำตาลแก่ไปจนถึงสีค่อนข้างดำ เนื้อมีตั้งแต่อ่อนเอามือบิออกได้จนถึงแข็งมาก

คำว่า “กัญชา น้ำ” หรือ “กัญชา น้ำมัน” คือ มีการนำกัญชามาสกัดเอาน้ำมันกัญชาเพื่อนำมาเสพ จะออกฤทธิ์แรงมากกว่ากัญชาแห้งและกัญชาแท่ง น้ำมันมีสีน้ำตาลแดง



2. ประวัติความเป็นมาของกัญชา พบการปลูกกัญชาตั้งแต่ประมาณ 3 ศตวรรษก่อนคริสตกาล ในประเทศจีน ปรากฏหลักฐานของชาวอัสซีเรียน กรีกและโรมัน ในระหว่างศตวรรษที่ 2 และมีการแพร่หลายในการใช้สืบทอดกันมา สำหรับในประเทศไทย มีการปลูกและเสพกัญชามานานแล้ว เพื่อสันทนาการและใช้ผสมในอาหารเป็นครั้งคราว ประกอบกับประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนจึงปลูกกัญชาได้ตลอดปี (จันทร์บุรณ์ สุทธิ, 2539) สารที่ออกฤทธิ์ต่อร่างกายและจิตใจคือ Delta-9-Tetra Hydro Cannabinol หรือ Delta-9-THC สกัดได้จากยางกัญชา (Cannabis resin) พบที่ส่วนของใบและช่อดอก ซึ่งออกฤทธิ์เสพติด สารประกอบของกัญชาที่เป็นมาตรฐานมี 3 ชนิด คือ Cannabidiols (CBD), Cannabinol และ Tetrahydrocannabinol (THC) การออกฤทธิ์กับผู้เสพ (สำนักงาน ป.ป.ส.ภาคเหนือ, 2544) ดังนี้

1. การให้โทษกับผู้เสพ

1.1 โทษต่อสภาพจิตใจและความประพฤติ การเสพกัญชาเพียงเล็กน้อยหรือเพียงครั้งเดียว พบว่าสาร THC สามารถออกฤทธิ์ได้อย่างรวดเร็ว โดยเริ่มจากความรู้สึกสบายไร้กังวล ตามด้วยความรู้สึกผ่อนคลายความตึงเครียดและเป็นสุขจากนั้นเมื่อเสพมากขึ้น ผู้เสพจะเกิดความผิดปกติในการรับรู้เกี่ยวกับระยะทางและเวลา ความจำเสื่อมและทำให้ความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อผิดปกติ อวัยวะของร่างกายทำงานไม่สอดคล้องกัน ซึ่งฤทธิ์ต่อร่างกายและสุขภาพจิตเหล่านี้ เป็นอันตรายต่อผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกชนิดและผู้ทำงานกับเครื่องจักรกลมาก ในการเสพกัญชา 1 ครั้ง จะออกฤทธิ์ได้นาน 2-3 ชั่วโมง

1.2 โทษต่อระบบทางเดินหายใจ การเสพกัญชาโดยวิธีสูบควันเข้าร่างกาย การสูบจะทำให้ผู้สูบได้รับสารแขวนลอยในอากาศรวมตัวกับก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ หรือที่เรียกว่าซี้เถ้า มากกว่าการสูบบุหรี่ชนิดที่แรงที่สุดถึงร้อยละ 50

1.3 โทษต่อระบบหัวใจและหลอดเลือด การเสพกัญชาส่งผลทำให้ย่นตามีสีแดง พร้อมกับมีอัตราการเต้นของหัวใจสูงขึ้น ซึ่งในคนปกติจะไม่ส่งผลมากนัก แต่คนที่มีความเสี่ยงหรือมีอาการเกี่ยวกับเส้นเลือดตีตัน กัญชาจะออกฤทธิ์ส่งผลทำให้ความดันโลหิตต่ำกว่าปกติได้ในบางราย

1.4 โทษต่อระบบฮอร์โมนเพศและการสืบพันธุ์ ฤทธิ์ของสาร THC จะส่งผลกระทบต่อสมรรถภาพทางเพศ กล่าวคือ ทำให้เกิดภาวะหย่อนสมรรถภาพทางเพศ กระทบกระเียนต่อการผสมของไข่และเชื้ออสุจิ โดยกดหรือลดการผลิตฮอร์โมนควบคุมการตกไข่ เนื่องจากสาร THC มีฤทธิ์ไปกดหรือไประงับการตกไข่ สำหรับต่อเพศชายคือ ทำให้ตัวอสุจิมิรูปร่างผิดปกติ นอกจากนั้นยังทำลายโครโมโซมของเซลล์สืบพันธุ์ทั้งเพศชายและเพศหญิง และ



ออกฤทธิ์ทำลายทารกที่อยู่ในครรภ์ได้โดยตรง ทำให้น้ำหนักตัวน้อยลงไม่สมบูรณ์และพิการตั้งแต่กำเนิด มีอัตราการตายสูงเมื่อคลอด

1.5 โทษต่อระบบการสร้างภูมิคุ้มกันร่างกาย สาร THC อาจไปกดหรือทำลายส่วนประกอบในการสร้างความต้านทานของร่างกายนั่นคือ เม็ดโลหิตขาว T-lymphocyte ซึ่งมีหน้าที่ต่อต้านเชื้อโรคและเซลล์มะเร็ง ทำให้ผู้เสพมีอันตรายต่อการตายจากมะเร็งได้ง่ายและหากผู้เสพยาเสพติดเสี่ยงด้านเพศสัมพันธ์ก็จะเพิ่มอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีได้ง่ายอีกด้วย

1.6 โทษต่อการสังเคราะห์ของเซลล์ในร่างกาย สาร THC และสารประกอบอื่นๆ ในกัญชา จะไปทำลายกรรมวิธีการสังเคราะห์โมเลกุลทางชีวภาพในเซลล์ต่างๆ ในร่างกายรวมทั้งการสร้างโปรตีนและสารจำเป็นอื่นๆ ระวังการสืบพันธุ์ไม่มีกำลัง

1.7 การเสพติดการติดยาของกัญชา การได้รับสาร THC เป็นเวลานานจะทำให้เกิดอาการติดยาทำให้ต้องเพิ่มปริมาณกัญชามากขึ้น หากหยุดเสพยาจะแสดงอาการอยากยา กระสับกระส่ายกระวนกระวายเหงื่อออก กระเพาะอาหารและลำไส้ทำงานผิดปกติ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด นอนไม่หลับ แต่จะไม่รุนแรงมากเมื่อเทียบกับยาเสพติดชนิดร้ายแรงอื่นๆ เช่น เฮโรอีน แต่อย่างไรก็ตาม การเสพยาจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมลงต่อสภาพจิตใจและความประพฤติของผู้เสพอย่างร้ายแรง เมื่อเทียบกับเฮโรอีน การเสพยาชนิดนี้รักษาให้หายได้ยากที่สุด โดยเฉพาะการเสพยาจะร่วมกับวัตถุออกฤทธิ์ชนิดอื่นๆ เช่น ยาแก้ปวดประสาทบางชนิด

2.การให้คุณ ประโยชน์กับผู้เสพ สารสกัดจากกัญชาทั้ง 2 ชนิด คือ Tetrahydrocannabinol (THC) กับ Cannabidiol (CBD) พืชกัญชาแต่ละสายพันธุ์ส่วนใหญ่มี THC สูงกว่า CBD สามารถสกัดแยกด้วยกระบวนการในห้องปฏิบัติการเท่านั้น การใช้กัญชาเองโดยไม่อยู่ในการควบคุมของแพทย์เสี่ยงต่อการเกิดโทษ สาร Tetrahydrocannabinol (THC) สรรพคุณสามารถลดอาการคลื่นไส้จากยาเคมีบำบัดมะเร็ง ลดอาการปวดเรื้อรัง ลดเบื่ออาหาร เฉพาะผู้ป่วยบางกลุ่ม ลดการเกร็งในผู้ป่วย โรคระบบประสาทบางชนิด ส่วนสาร Cannabidiol (CBD) สรรพคุณ รักษาโรคลมชักในเด็กเฉพาะกลุ่มอาการ Lennox-Gastaut, Dravet สิ่งที่ทางการแพทย์แผนปัจจุบันยังไม่ได้ข้อสรุปแน่ชัดยังอยู่ในขั้นตอนการวิจัยได้แก่ ลดความกังวล ควบคุมอาการสั่นในผู้ป่วยพาร์กินสัน สมอเสม็ด ต้อหิน มะเร็ง (สำนักงานป.ป.ส.ภาคเหนือ, 2544)

พืชและผลิตภัณฑ์กัญชาแต่ละชนิด มีปริมาณสารแตกต่างกัน การนำกัญชามาใช้ในทางการแพทย์ต้องควบคุมให้พืชที่นำมาใช้มีมาตรฐาน มีปริมาณสารคงที่ ไม่มีสาร THC สูง



เกินไป ไม่มีสารปนเปื้อน และยังไม่มีข้อสรุปแน่ชัดถึงผลของกัญชาต่อการรักษาในอีกหลายโรค ซึ่งต้องรอผลการวิจัยที่จะออกมาในลำดับต่อไป

พืชเสพติดประเภทกัญชา มีสรรพคุณที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์หลายประการ หลายประเทศในโลกที่มีรายได้จากพืช “กัญชา” ไม่ว่าจะเป็นขายเพื่อการบริโภค การใช้รักษาทางการแพทย์และการสันถนาการทั้งใช้ในประเทศและเป็นสินค้าส่งออกจำหน่ายในต่างประเทศ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ พบว่าภายหลังที่มีการยกเลิกความผิดอาญาและมีการอนุญาตให้ประชาชนใช้ “กัญชา” ได้ในประเทศ ชนิด ปริมาณ ที่เหมาะสมแล้ว กัญชา ยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับประเทศสูงมาก (ธานี วรภัทร์, 2562) ทั้งนี้ที่สำคัญคือต้องอยู่ในความควบคุมในมิติต่างๆ ของกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่างๆ ด้วย

ความเข้าใจในเรื่องของการเสพติดของมนุษย์ที่เป็นธรรมชาติ เพียงแต่จะบริหารการเสพติดนั้นๆ ให้เป็นคุณต่อมนุษย์อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการเสพติดที่เป็นผลจากสารเสพติดหรือการเสพติดพฤติกรรมก็ตาม (Steve Sussman, 2017) ความเปลี่ยนแปลงของนโยบายกัญชาได้ผ่านยุคสมัยเก่าที่เปลี่ยนไป เพราะจากผลของการพิสูจน์ความจริงทางวิทยาศาสตร์และเป็นที่ยอมรับในทางสรรพคุณของสารที่มีอยู่ให้คุณประโยชน์มาก จากเป็นพืชเสพติดที่ผิดกฎหมาย กลายเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้อย่างมากและยังเป็นยารักษาโรคที่ดีมากอีกเช่นกัน นอกจากนั้นยังเป็นแม่เหล็กดึงดูดให้คนมาท่องเที่ยวในประเทศ รวมถึงโอกาสในการจัดเก็บภาษีของภาครัฐด้วย แต่ในขณะเดียวกันถ้าใช้ในปริมาณที่เกินความเหมาะสมก็สามารถก่ออันตรายต่อบุคคลได้ มาตรการควบคุมกำกับจึงต้องมีอย่างมีประสิทธิภาพไปพร้อมกัน

จากการศึกษาก่อนหน้านี้พบว่า นโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดของภาครัฐมุ่งเน้นการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างรุนแรง หนักหน่วง โดยในมิติของงานนิติบัญญัติของประเทศไทยจึงได้ตรากฎหมายในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดทางอาญาเป็นหลัก และมุ่งใช้โทษทางอาญากับผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เข้าลักษณะแบบเหมารวมกันไว้ได้ ได้แก่ ฐานผลิต จำหน่าย นำเข้าในราชอาณาจักร สมคบ และยั่วยุถึง “ผู้เสพ” ไปด้วย (ธานี วรภัทร์และคณะ, 2564) และจากการศึกษาทบทวนกฎหมายอาญาเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศต่างๆ เช่น ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ สาธารณรัฐโปรตุเกส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แคนาดา สหรัฐอเมริกา ฯลฯ พบว่า ประเทศส่วนใหญ่ในโลกได้ยกเลิกความผิดอาญากับ “ผู้เสพ ซื้อขายเพื่อเสพ ครอบครองเพื่อเสพ” ไปหมดแล้ว และให้สถานะใหม่กับผู้เสพยาเสพติดเป็น “ผู้ป่วย” ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของการควบคุมทางกฎหมายฝ่ายบริหาร เช่น การแพทย์และสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง ฯลฯ เป็นต้น (EMCDDA, 2002)



มติทางนิติบัญญัติไทย ก็ได้รับแนวคิดแนวทางในเรื่องนี้มาบ้างแต่ยังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน กฎหมายยังไม่ปลดล็อก ให้ผู้บริโภคกฎหมายได้การควบคุมไม่มีความผิดอาญา จึงยังต้องถูก บังคับให้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอยู่ ทำให้ฐานะ “ผู้ป่วย” ซึ่งต้องการการดูแลรักษาทางด้านการ แพทย์และสาธารณสุขเป็นสำคัญไม่สามารถเข้ามาดำเนินการได้อย่างประเทศต่างๆ ที่กล่าว มา (Klaus Malek, 2014) นอกจากนั้นยังทำให้ปิดโอกาสการได้บริโภคของประชาชนใน ประเทศและการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออกขายยังต่างประเทศซึ่งเป็นตลาดการบริโภคที่ ใหญ่มากอันจะนำรายได้สู่ประเทศ

วัตถุประสงค์ของวิจัย

1. ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการลดทอนความผิดอาญาฐานผู้เสพ ให้มีสถานะผู้ป่วยในสารเสพติดประเภทกัญชาในประเทศไทยกับต่างประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐโปรตุเกส สมาพันธรัฐสวิส ราชอาณาจักรเดนมาร์ก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น
2. ศึกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของไทยการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์กัญชา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร (Documentary Research) ทั้งที่เป็นชั้นปฐมภูมิ (Primary source) และข้อมูลชั้น ทุติยภูมิ (Secondary source) เกี่ยวกับการบริโภคพืชเสพติดประเภทกัญชา รวบรวมเอกสาร กฎหมายต่างๆ เป็นส่วนสำคัญหรือเป็นส่วนหลักของการวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำราวิชาการต่างๆ ในทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยให้ได้ข้อสรุปทางกฎหมาย ในการลดทอนความผิดอาญาสารเสพติดประเภทกัญชา เพื่อส่งผลต่อมิติทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการลดทอนความผิดอาญาฐานผู้เสพ ให้มีสถานะผู้ป่วยในสารเสพติดประเภทกัญชาในประเทศไทยกับต่างประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐโปรตุเกส สมาพันธรัฐสวิส ราชอาณาจักรเดนมาร์ก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ พบว่าประเทศต่างๆ ในยุโรปภาคพื้น เช่น



สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐโปรตุเกส สมาพันธรัฐสวิส ราชอาณาจักรเดนมาร์ก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น ได้ออกกฎหมายกำหนดให้ “ผู้เสพ การซื้อขายเพื่อเสพ และการครอบครองเพื่อเสพ” ไม่เป็นความผิดทางอาญา แต่การเสพ การซื้อขายเพื่อเสพ และการครอบครองเพื่อเสพ จะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดเงื่อนไขการใช้สารเสพติด กำหนดประเภท ชนิด และปริมาณ การใช้อย่างชัดเจน สำหรับพืชเสพติดประเภท กัญชาสามารถบริโภคได้ทั่วไป แต่อยู่ภายใต้การควบคุมประเภท ชนิด ปริมาณ และเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อการบริโภค จะมีกฎหมายกำหนดการควบคุมปริมาณ สารเสพติดกัญชาจากแหล่งผลิตสินค้าที่มีกัญชาเป็นองค์ประกอบ เช่น ไวน์ เบียร์ บุหรี่กัญชา เค้ก ช็อคโกแลต ไอศกรีม หมากฝรั่งน้ำมันกัญชา กัญชาอัดแท่ง เพื่อการบริโภค นอกจากนั้นยัง หมายความว่ารวมถึง สบู่ ยาสีฟัน ครีมอาบน้ำ เครื่องใช้ในความสวยงามต่างๆ รวมทั้งหมาก ฝรั่งกัญชา ดับกลิ่นปากและฆ่าเชื้อจากสารสกัดกัญชา ก่อให้เกิดธุรกิจร้านกาแฟกัญชาเกิดขึ้น มากมายในราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ธุรกิจเครื่องบริโภคประเภทต่างๆ และฟาร์มเพาะปลูก กัญชา (Jeff, Grissler, 2014) จากข้อมูลผู้บริโภคกัญชาในพื้นที่ยุโรปพบว่า กัญชาไทยที่ส่งออก เป็นที่นิยมในตลาดกัญชามาก และราคาค่อนข้างสูง

2. ผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของไทยการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์กัญชา พบว่า ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคและภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกกัญชา และคนไทยก็ บริโภคกัญชามาเป็นเวลายาวนานมากแล้ว เช่นเกี่ยวกับในต่างประเทศก็นิยมบริโภคกัญชา เช่นกัน ตลาดภายในประเทศและในต่างประเทศจึงมีพื้นที่การบริโภคกัญชามาก และด้วย สรรพคุณของกัญชาที่มีประโยชน์ต่อการรักษาอาการของโรคหลายชนิด ยิ่งทำให้เป็นพืชเสพติด ที่มีความต้องการการใช้ของมนุษย์อย่างไม่จำกัด อันเป็นที่มาของรายได้ทางเศรษฐกิจอย่างเห็น ได้ชัดเจน สามารถสร้างรายได้ให้กับรัฐ เช่น การจัดเก็บภาษีในลักษณะต่างๆ การอนุญาตผลิต เป็นต้น การใช้ “กัญชา” ในการบริโภค ในทางสันตนาการ เพื่อการผ่อนคลายของมนุษย์อย่าง หนึ่งถ้าใช้ในปริมาณที่เหมาะสม จะให้ผลกระทบเชิงลบน้อยกว่าสิ่งมีเมาชนิดอื่นๆ สรรพคุณ ของกัญชาในการป้องกันและรักษาโรค ได้แก่ ระงับอาการปวดต่างๆ กระตุ้นการเจริญอาหาร แก้อาการคลื่นไส้ ป้องกันการเป็นอัลไซเมอร์ ป้องกันต่อหิน ช่วยทำให้ปอดทำงานดีขึ้น มะเร็ง เป็นต้น จะเห็นได้ว่า “กัญชา” เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีประโยชน์มาก และสามารถแปลง กัญชาให้นำมาใช้ประโยชน์ด้วยการ “เสพ” ในลักษณะต่างๆ เช่น การใช้ในการรักษา ทำอาหาร ขนม กาแฟตลอดทั้งเสพเพื่อความมีเมาในระดับที่เหมาะสม เช่น ไวน์ เบียร์ ฯลฯ ย่อมก่อให้เกิดรายได้ในการปลูก จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ ของคนในประเทศและรายได้



กับภาครัฐมาก แต่ปัจจุบันตามกฎหมายไทยคนเสพ “กัญชา” ยังผิดกฎหมายอาญาอยู่ยังต้องรับโทษถึงจำคุก ทำให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐสาธารณรัฐโปรตุเกส ฯลฯ ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการลดทอนความผิดอาญาฐานผู้เสพ โดยผู้เสพกัญชาไม่เป็นผู้ที่มีความผิดทางอาญา (EMCDDA, 2018) ส่งผลให้มีการซื้อขายและการบริโภคกัญชาภายใต้การควบคุมชนิด ปริมาณ ที่ถูกต้องได้

อภิปรายผล

1. ในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการลดทอนความผิดอาญาฐานผู้เสพให้มีสถานะผู้ป่วยในสารเสพติดประเภทกัญชาในประเทศไทยกับต่างประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐสาธารณรัฐโปรตุเกส นั้นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นพัฒนาการของมนุษยโลก ที่สร้างขึ้นมาเพื่อคุ้มครองสังคม ปัจเจกชน มีพื้นฐานมาจากความคิดทางศาสนาเช่นกัน เพื่อสร้างดุลยภาพให้กับการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ถึงกระนั้นก็ดีผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมก็จะต้องต้านทานต่อกระแสโลกทุนนิยมยุคใหม่เพื่อรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีมิติทางนิติบัญญัติในการกำหนดความผิดอาญากันมาก ใช้กฎหมายอาญาฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการกำหนดความผิดอาญาเกี่ยวกับยาเสพติดที่ค่อนข้างเพ้อ การใช้โทษจำคุกมากเกินไปจนเกินกว่าจำเป็น ตามทฤษฎีกฎหมายอาญา (ธานี วรภัทร์และคณะ, 2564) การกำหนด “ความผิดอาญา” มีความสำคัญมาก เพราะมีผลกระทบต่อเนื้อตัวร่างกาย สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ การกำหนดความผิดอาญาจึงต้องใช้เฉพาะกับการกระทำที่เป็นอาชญากรรมเท่านั้น และ “เท่าที่จำเป็น” กล่าวคือ ถ้ากำหนดความผิดอาญาเกินความจำเป็น ก็จะมีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล หลักนิติธรรม สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ กระบวนการยุติธรรม สังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายมากนานับประการ ดังที่ปรากฏจากนโยบายการใช้กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปราบปรามผู้เสพ ผู้ครอบครองเพื่อเสพ ซื้อขายเพื่อเสพ ในปัจจุบัน

ลักษณะความผิดยาเสพติดในประเทศไทยนั้น “ผู้เสพยาเสพติด มีครอบครองไว้เพื่อเสพ ซื้อขายเพื่อเสพ” มีความผิดอาญามีโทษจำคุกและปรับ ในขณะที่ “การเสพยาเสพติด” ในทางหลักการและทฤษฎีกฎหมายอาญา “ไม่เป็นอาชญากรรม” ในหลายๆ ประเทศได้



เปลี่ยนเป็นการใช้ “มาตรการทางปกครอง” แทนการนำกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาบังคับใช้กับ “คนเสพยาเสพติด มีไว้เพื่อเสพ ซื้อขายเพื่อเสพ” โดยการออกกฎหมายที่ยกระดับหน่วยงานทางปกครองและงานทางการแพทย์และสาธารณสุข หรือให้ภาคสังคมเข้ามาช่วยเข้ามาดูแลร่วมกันแทน ในการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เสพยาเสพติดทำให้ “คนเสพยาเสพติด มีไว้เพื่อเสพ ซื้อขายเพื่อเสพ” ไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญ่อีกต่อไป

ประเทศไทยเรายังต้องการ “กฎหมาย” และ “กระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ” ในการบริหารจัดการปัญหายาเสพติด ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การบำบัดรักษา (Therapy) การช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด (Drug help) การแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) อันเป็นทางเลือกที่สร้างสรรค์ในการจัดการกับปัญหายาเสพติดในประเทศไทยเราให้ถูกต้องเป็นธรรมและให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่านี้ ดังนั้น ทางเลือกที่สร้างสรรค์ในมิติทางนิติบัญญัติจึงต้องมี “หลักการลดทอนการใช้มาตรการทางอาญา” (Decriminalization) เป็นหลักการที่ใช้ลดการนำเอามาตรการทางอาญามาใช้ในเรื่องที่ไม่จำเป็นหรือการลดทอนความเป็นอาชญากรรมลงในการกระทำที่ถูกบัญญัติเป็นความผิดทางอาญาไว้ที่เกินสมควร (Over criminalization) โดยใช้มาตรการอื่นๆ แทน นอกจากนั้นยังมีประเด็น การกำหนดสารเสพติดที่ไปสัมพันธ์กับความผิดและโทษทางอาญา การกำหนดความร้ายแรงของสารเสพติดจะต้องพิจารณา “ความเป็นอันตรายจากสาร” หรือ “ความร้ายแรงของสารที่จะก่ออันตราย” ต่อบุคคลหรือสังคมที่เหมาะสม เช่น พิษกระท่อม กัญชา กัญชง เมทแอมเฟตามีน ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

สำหรับกัญชา (Cannabis หรือ Marijuana หรือ Marihuana) เป็นพืชจำพวกไม้ดอก มีแหล่งกำเนิดในแถบทวีปเอเชียกลางและเอเชียใต้ อาจจำแนกพืชสกุลกัญชาออกเป็น 3 ชนิด คือ Cannabis sativa, Cannabis indica, และ Cannabis ruderalis มนุษย์ใช้กัญชามาเป็นเวลานานทั้งในด้านที่นำมาเป็นยารักษาโรค และเสพเป็นสาร/ยาเสพติด ส่วนของต้นกัญชาที่มักนำมาใช้คือ ก้าน ใบ ดอก รวมถึงเมล็ดและน้ำมันจากเมล็ด สารสำคัญในกัญชาที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท/สมอง คือ Tetrahydrocannabinol หรือจะย่อว่า THC ซึ่งมีอยู่หลายโครงสร้าง (มานพ คณะโต และคณะ, 2559)

องค์การอนามัยโลก (13 มีนาคม 2562) มีแนวทางตามการศึกษาของ ECDD :ซึ่งแนะนำว่าทั้งกัญชาและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ได้จากกัญชาเช่นน้ำมันจะถูกย้ายจากรายการ IV ไปยังรายการ I ของรายการยาเสพติดตาม อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยสารเสพติด (Single Convention Narcotic 1961) นอกจากนี้ยังแนะนำว่า THC ซึ่งอยู่ใน รายการที่แยกต่างหาก



จะถูกจัดประเภทใหม่ในรายการ I และเสนอว่าผลิตภัณฑ์ CBD ที่ไม่เกิน 0.2% THC จะถูกลบออกจากอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยสารเสพติดทั้งหมด จึงมีแนวโน้มที่จะนำกัญชามาใช้ประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีกนอกเหนือจากการใช้ทางการแพทย์และสาธารณสุขแล้ว ยังขยายวงกว้างไปสู่การใช้กัญชาในทางสันตนาการในการผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อการบริโภคได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

ข้อมูลจากงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านี้พบว่า การใช้ “กัญชา” ได้รับความนิยมแพร่หลายมากกระจายไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก สาเหตุเพราะด้วยพื้นฐานของสรรพคุณในหลายประการของพืชชนิดนี้ ซึ่งให้คุณประโยชน์ต่อมนุษย์ และถ้าใช้มากไปก็อาจให้โทษได้กับสุขภาพของผู้ใช้ จากรายงานของ สำนักงานยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งองค์การสหประชาชาติ และกัญชามีการแพร่ระบาดมากที่สุด ในรูปของกัญชาแห้งและผลิตภัณฑ์จากเรซิน กอปรกับมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ของกัญชาเกิดขึ้นมากมาย เช่น บุหรี่กัญชา ไวน์กัญชา และในอาหารประเภทต่างๆ มากมาย เป็นต้น

นโยบายในหลายประเทศเช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศไทย แต่เดิมนั้นเป็นการห้ามเด็ดขาดในการใช้ยาเสพติดทุกชนิด หากแต่เมื่อมีการศึกษาอย่างถ่องแท้ในทางเภสัชศาสตร์และทางเคมี พบว่า ยาเสพติดชนิดต่างๆ มีสรรพคุณทางที่เป็นคุณและทางที่เป็นโทษ จึงเกิดแนวทางการผ่อนคลายการใช้สารเสพติดแต่ละชนิดและประเภทที่เหมาะสม ภายใต้การควบคุมตามประเภท ชนิด และปริมาณ

เมื่อกล่าวถึงพืชเสพติดประเภท “กัญชา” พบว่าในทางเภสัชศาสตร์ “กัญชา” เป็นพืชที่ให้คุณประโยชน์ต่อมนุษย์มากในหลายด้าน แต่มีข้อจำกัดในการใช้ ถ้าใช้มากเกินไปก็ก่ออันตรายต่อสุขภาพได้ จึงมีการนำมาใช้ในการแพทย์และสาธารณสุขมากขึ้น ทิศทางของแนวนโยบายในทางกฎหมายจึงได้มีการลดทอนความรับผิดชอบในทางอาญา (Decriminalization) เพื่อการนำกัญชามาใช้ประโยชน์ในการลดอันตราย (Harm reduction) ในการใช้สารเสพติดอื่นที่อันตรายกว่า หรือนำมาใช้รักษาโรคอื่นๆ เช่น มะเร็ง เป็นต้น นอกจากนั้นพบว่ากัญชายังเป็น “พืชเสพติดในทางสันตนาการด้วย” เช่นเดียวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่างๆ บุหรี่ ฯลฯ แต่การสันตนาการโดยการใช้หรือเสพกัญชาในลักษณะต่างๆ จะต้องอยู่ในปริมาณควบคุมที่เหมาะสม ที่ทำให้สุขภาพของผู้ใช้กัญชา ปลอดภัยจากโรคร้ายต่างๆ และมีสุขภาพที่ดี การลดทอนความผิดอาญาเกี่ยวกับพืชกัญชาจึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ประเทศต่างๆ ใช้ในการเปิดทางให้เกิดการยกเว้นความผิดอาญา ในการบริโภคพืชเสพติดประเภทกัญชาได้ โดยใช้กฎหมายปกครองทางการแพทย์และสาธารณสุขและกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาควบคุม กำกับดูแลแทน อันนำไปสู่การบริโภคพืชเสพติดประเภทกัญชา



ได้โดยไม่มีคามผิดอาญา ก็เป็นช่องทางที่ทำให้เกิดการใช้พืชเสพติดประเภทนี้ได้ในรูปแบบต่างๆ

2. ในศีกษาวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของไทยการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์กัญชา พบข้อมูลว่า ความนิยมการบริโภค “กัญชา” ขยายตัวมากในระดับโลก กัญชาและผลิตภัณฑ์กัญชาเป็นสินค้าที่ขายดีและทำกำไรเป็นจำนวนมากให้กับประเทศผู้ผลิต ในหลายประเทศเป็นสินค้าส่งออกของประเทศเลยทีเดียว ซึ่งในบางครั้งเกิดภาวะการณ์ขาดแคลนกัญชาหาซื้อไม่ได้อีกด้วย กัญชาจึงเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง เราพบข้อมูลการจดทะเบียนสิทธิบัตรยา สูตรยาหลายขนาน สูตรยาแผนโบราณ การทำผลิตภัณฑ์กัญชาออกจำหน่ายในลักษณะต่างๆ เช่น กัญชาแห้ง ยา ไวน์ บุหรี่ ฯลฯ จะสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศมากมาย ของประเทศที่มีภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับพืชชนิดนี้ ซึ่งประเทศไทยจัดอยู่ในประเทศที่สามารถปลูกกัญชาได้ดีมากประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะในแถบภาคอีสานเหนือ เช่น จังหวัดนครพนม มีสายพันธุ์กัญชาที่ได้รับความนิยมคนในสังคมไทยใช้ “กัญชา” เป็นเครื่องประกอบอาหารมาเป็นเวลายาวนาน มีการปลูกในระดับครัวเรือนเหมือนพืชสวนครัว จนอาจกล่าวได้ว่า “กัญชา” เป็นพืชที่คนไทยบริโภคต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตควบคู่กับการดำรงชีวิตมาตลอด จนกระทั่งมีการประกาศให้กัญชาเป็นยาเสพติด ประเภท 5 เป็นต้นมา ความเหมาะสมของพืชกัญชาในประเทศไทย พบว่าประเทศเราสามารถปลูกกัญชาได้เกือบจะทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดนครพนม ได้ชื่อว่าเป็นพื้นที่ปลูกกัญชาได้ดีที่สุดจนเป็นที่นิยมในระดับต่างประเทศเลยทีเดียว

ในตลาดการค้าและการบริโภคกัญชาทั่วโลกได้ขยายตัวและมีความต้องการกัญชามากขึ้น กว้างขวางขึ้น และจากปัจจัยอันเนื่องมาจากความแห้งแล้งของภูมิอากาศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง ของประเทศไทยซึ่งเป็นพื้นที่เหมาะสมต่อการปลูกกัญชา ทำให้ได้กัญชาที่มีคุณภาพดี(ออกฤทธิ์แรง)ที่สุดในโลก (สำนักงาน ป.ป.ส.ภาคเหนือ, 2544) จากรายงานการสำรวจและรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ แหล่งพื้นที่เพาะปลูกกัญชาในประเทศไทยได้แก่

1. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดสกลนคร นครพนม ร้อยเอ็ดและจังหวัดใกล้เคียง
2. ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดชลบุรี นครปฐม กาญจนบุรี และเพชรบุรี
3. ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย สุโขทัย ตากและจังหวัดใกล้เคียง



จากข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกัญชา พบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนิยมปลูกในช่วงเดือนมิถุนายนถึงพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พื้นดินมีความชุ่มชื้น เหมาะต่อการเพาะปลูก กัญชาเป็นอย่างมากจากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของภูมิประเทศของประเทศไทยที่สามารถเพาะปลูก “กัญชา” ได้ดีในระดับดีที่สุดในโลกได้ และกัญชาเป็น “พืชเศรษฐกิจ” ที่สำคัญในระดับโลก ทั้งในด้านเศรษฐกิจภายในประเทศและการส่งออก “กัญชา” ไปขายได้ทั่วโลก แต่ปัจจุบันเป็นการลักลอบปลูกกัญชา เพราะนโยบายทางนิติบัญญัติของไทยยังห้ามเด็ดขาดในการปลูกกัญชา มีบทบัญญัติกฎหมายที่ให้โทษทางอาญาที่ค่อนข้างสูง ซึ่งแตกต่างจากประเทศให้สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ที่มีการผ่อนปรนให้เพาะปลูกได้แต่อยู่ในจำนวนและปริมาณที่ควบคุมตามกฎหมาย แม้ “กัญชา” จะผิดกฎหมายในประเทศไทย แต่พื้นที่ปลูกกัญชาไม่ได้จำกัดเฉพาะจังหวัดนครพนม อำเภอนาทน เท่านั้น เพราะด้วยความเป็นพืชเศรษฐกิจที่เป็นที่ต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ กอปรกับคุณสมบัติของสารที่มีในกัญชา ในทางเภสัชศาสตร์จึงมีคุณสมบัติในทางการบำบัดรักษาโรคต่างๆ มากมาย และกัญชาได้อยู่ในตำรับยาไทยกว่า 100 ตำรับยามานานแล้ว ทำให้การปลูกได้แพร่ขยายวงออกไปในพื้นที่แทบทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในจังหวัดสกลนครและมุกดาหาร และยังมีการปลูกกระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศด้วยสถานการณ์การปราบปรามของเจ้าหน้าที่ที่มีมากขึ้นอย่างเข้มงวดเพราะปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย การล้าสมัยผลผลิตกัญชาจากประเทศไทยไปยังต่างประเทศจึงทำได้ยาก และฟาร์มที่เพาะปลูกกัญชาก็ถูกเจ้าหน้าที่เข้าถางทำลาย ถึงกระนั้นก็ตามก็สามารถปลูกกัญชาได้ในจังหวัดที่ติดทะเล เช่น ชลบุรี จันทบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทำการส่งออกต่างประเทศได้สะดวกและง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ยังคงเป็นพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดและมีขนาดใหญ่ที่สุด (สำนักงานป.ป.ส.ภาคเหนือ, 2544)

สรรพคุณของกัญชาในการป้องกันและรักษาโรค ได้แก่ ระวังอาการปวดต่างๆ กระตุ้นการเจริญอาหาร แก้อาการคลื่นไส้ ป้องกันการเป็นอัลไซเมอร์ ป้องกันคอหิวน ช่วยทำให้ปอดทำงานดีขึ้น มะเร็ง เป็นต้น จะเห็นได้ว่า “กัญชา” เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีประโยชน์มาก และสามารถแปลงกัญชาให้นำมาใช้ประโยชน์ด้วยการ “เสพ” ในลักษณะต่างๆ เช่น การใช้ในการรักษา ทำอาหาร ขนม กาแฟตลอดทั้งเสพเพื่อความมีนเมาในระดับที่เหมาะสม เช่น ไวน์ เบียร์ ฯลฯ ย่อมก่อให้เกิดรายได้ในการปลูก จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ ของคนในประเทศ และรายได้กับภาครัฐมาก แต่ปัจจุบันตามกฎหมายไทยคนเสพ “กัญชา” ยังผิดกฎหมายอาญาอยู่ยังต้องรับโทษถึงจำคุก ทำให้มีผลกระทบต่อนโยบายเศรษฐกิจทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเมื่อ

เปรียบเทียบกับต่างประเทศได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐสาธารณรัฐโปรตุเกส ฯลฯ ตามที่กล่าวมาแล้ว ได้มีการออกกฎหมายเกี่ยวกับการลดทอนความผิดอาญารฐานผู้เสพ โดยผู้เสพยาไม่ใช่ผู้ที่มีความผิดทางอาญา ส่งผลให้มีการซื้อขายและการบริโภคยาภายใต้การควบคุมชนิด ปริมาณ ที่ถูกต้องได้ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

อุตสาหกรรมกัญชาจะสร้างรายได้มากและมีทิศทางที่จะให้เติบโตขึ้นอีกต่อไปข้างหน้า ตัวอย่างในประเทศราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ นักท่องเที่ยวมาเยือนเมืองอัมสเตอร์ดัมส์ เพื่อดื่มกาแฟกัญชาที่มีอยู่กว่าสองร้อยกว่าแห่งสร้างรายได้ภายในประเทศอย่างมาก ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาและประมาณการรายได้ที่อาจเกิดขึ้นจากการยกเลิกความผิดอาญากับพืชกัญชา จึงอาจกล่าวได้ว่าเราเสียโอกาสไปมากเลยทีเดียวทั้งที่ประเทศเรามีภูมิประเทศที่ปลูกกัญชาได้

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการศึกษาได้องค์ความรู้ใหม่ในการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายและพืชกัญชาเพื่อการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางเศรษฐกิจด้วยการปรับเปลี่ยนนโยบายทางกฎหมายให้ลดทอนความผิดอาญาเกี่ยวกับการบริโภคและการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าเกี่ยวกับกัญชา และออกกฎหมายปกครองและการสาธารณสุขในการกำกับดูแลและควบคุมการใช้อย่างถูกต้องแทน จะส่งผลให้มีการบริโภคกัญชาทั้งภายในประเทศและการผลิตสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์กัญชาเพื่อการบริโภคทั้งในประเทศและเป็นสินค้าส่งออกไปยังตลาดโลกที่มีอยู่กว้างขวางได้ นำรายได้กลับเข้าสู่ประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชน



ภาพที่ 1 แสดงนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ในการจัดให้มีการบริโภคกัญชา

กฎหมายใหม่ที่กำกับดูแลและอนุญาต การใช้ การผลิต ต้องมีความชัดเจนในการกำหนดประเภท ชนิด และปริมาณ การใช้ การสื่อสารถึงสรรพคุณและโทษของการบริโภคที่



มากเกินไปจนความจำเป็น และโทษหรือมาตรการบังคับอื่นๆ ที่เหมาะสม และมาตรการทางกฎหมายในการส่งเสริมการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์กัญชาสู่ประเทศต่างๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาได้ข้อสรุปว่าพืชกัญชา เป็นพืชเสพติดพื้นฐานชนิดหนึ่งของประเทศไทย และเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ได้มาก แต่ประเทศไทยเสียโอกาสในการนำมาใช้เนื่องจากนโยบายทางนิติบัญญัติของไทย ออกกฎหมายมาสกัดกั้นอย่างเด็ดขาด ทำให้มิติทางเศรษฐกิจในด้านการรักษาพยาบาล การบริโภค และการสันติภาพการ ไม่สามารถดำเนินการได้ เพราะผิดกฎหมายอาญา ประเทศเราจึงขาดโอกาสในการผลิตยาที่ใช้กัญชาเป็นส่วนผสมเป็นจำนวนมาก ตลอดทั้งการบริโภคในครัวเรือนในการประกอบอาหาร และการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เป็นสินค้าเพื่อการบริโภคและส่งออกเป็นรายได้อย่างมาก ภาครัฐเองขาดโอกาสในการจัดเก็บภาษี และต้องเสียงบประมาณไปเป็นจำนวนมากกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมและผู้เสพกัญชา

การแก้ไขคือการใช้นโยบายการลดทอนความผิดอาญา (Decriminalization) ของฝ่ายนิติบัญญัติให้กัญชายังคงเป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง แต่สามารถนำไปใช้ในทางการแพทย์ การรักษาพยาบาล การผลิตยารักษาโรค การบริโภคในครัวเรือน และการทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นสินค้าต่างๆ ออกขายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศได้ กล่าวคือทำให้เป็นไปตามหลักสากลคือ “ผู้เสพเป็นผู้ป่วย” อย่างแท้จริง ด้วยการควบคุมชนิด ประเภท ปริมาณ การครอบครอง การใช้ ให้เกิดเป็นบทบัญญัติกฎหมายอย่างชัดเจน จะส่งผลต่อที่มาของรายได้จากการบริโภคและการส่งออกเข้าสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ตามแนวนโยบายยาเสพติดในอดีตที่ต้องการปราบปรามยาเสพติดทุกชนิดให้สิ้นไป (Drug Zero) ได้เปลี่ยนไปแล้ว ภายใต้เหตุผลของเภสัชศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ทำให้มีการทบทวนในทุกมิติและมีแนวนโยบายในการใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะ “พืชกัญชา” กล่าวคือ

1. มิติทางกฎหมายในการลดทอนยกเลิกการใช้ “กัญชา” มิให้ต้องมีความผิดทางอาญา ภายใต้เงื่อนไขการใช้ในปริมาณที่กำหนด (Decriminalization) ในนโยบายการกำหนดความผิดอาญาของรัฐ

2. มิติที่ส่งเสริมให้มีการใช้ “กัญชาในทางการแพทย์” ในการรักษาโรคต่างๆ ภายใต้การควบคุมของกฎหมายและหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล



3. มิติของการใช้ “กัญชา” ในการบริโภค ในทางสันตนาการ เพื่อการผ่อนคลายของมนุษย์อย่างหนึ่งที่ถ้าใช้ในปริมาณที่เหมาะสม จะให้ผลกระทบเชิงลบน้อยกว่าสิ่งมีเมาชนิดอื่นๆ

4. มิติในทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างรายได้ให้กับรัฐ เช่น การจัดเก็บภาษี เป็นต้น นโยบายทางนิติบัญญัติเกี่ยวกับพืชเสพติดประเภทกัญชา ต้องตอบสนองต่อการบริโภคได้ของสมาชิกในสังคม และการสร้างสรรค์ให้มีผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคและการส่งออกที่ดีและมีคุณภาพ เช่น ยา ไวน์ เบียร์ บุหรี่กัญชา แค้ก ช็อคโกแลต ไอศกรีม หมากฝรั่งน้ำมันกัญชา กัญชาอัดแท่ง เพื่อการบริโภค นอกจากนั้นยังหมายความรวมถึง สบู่ ยาสีฟัน ครีมอาบน้ำ เครื่องใช้ในความสวยงามต่างๆ รวมทั้งหมากฝรั่งกัญชา ดับกลิ่นปากและฆ่าเชื้อจากสารสกัดกัญชา ก่อให้เกิดธุรกิจร้านค้าแพ้กัญชาเกิดขึ้นมากมายดังที่ปรากฏในราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ธุรกิจเครื่องบริโภคประเภทต่างๆ และฟาร์มเพาะปลูกกัญชา เป็นที่นิยมในตลาดกัญชามาก และราคาค่อนข้างสูง สามารถสร้างรายได้ให้ทั้งภาครัฐและเอกชน

งานวิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่า

1. พืช “กัญชา” มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในสถานะผู้เสพ ทั้งระดับจุลภาคและระดับมหภาคในปัจจุบัน รัฐจึงต้องปรับนโยบายการบริหารจัดการเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเร่งด่วนเพื่อสร้างโอกาสและประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้กับภาคประชาชนและภาครัฐ เพื่อตอบสนองการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนของประเทศต่อไป

2. รัฐต้องลดทอนความผิดอาญาเล็กน้อยการใช้ “กัญชา” มิให้ต้องมีความผิดทางอาญา ภายใต้เงื่อนไขการใช้ในปริมาณที่กำหนด (Decriminalization) และมีกฎหมายควบคุมกำกับ การบริโภคและการผลิตแทน

3. มีกฎหมายส่งเสริมให้มีการใช้ “กัญชาในทางการแพทย์” ในการรักษาโรคต่างๆ ภายใต้การควบคุมของกฎหมายและหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแล กำหนดให้ผู้เสพเป็นผู้ป่วย แท้จริงตามกฎหมาย

4. มีกฎหมายกำหนดให้ใช้ “กัญชา” ในการบริโภค ในทางสันตนาการ เพื่อการผ่อนคลายของมนุษย์อย่างหนึ่งที่ถ้าใช้ในปริมาณที่เหมาะสม จะให้ผลกระทบเชิงลบน้อยกว่าสิ่งมีเมาชนิดอื่นๆ

5. มิติในทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างรายได้ให้กับรัฐ เช่น การจัดเก็บภาษี ค่าธรรมเนียมการอนุญาตผลิต ส่งออก เป็นต้น



เอกสารอ้างอิง

- จันทร์บูรณ์ สุทธิ. (2539). กัญชา-กัญชาที่สูง. ข่าวสารสถาบันวิจัยชาวเขา TRI Quarterly, 10(3-4), 1-27.
- ธานี วรภัทร์. (2562). ผลกระทบทางเศรษฐกิจของไทยในสถานะผู้เสพสารเสพติดประเภท กัญชา. วารสารมหาจุฬานาครทรรณ, 6(5), 2637-2650.
- ธานี วรภัทร์และคณะ. (2564). นโยบายและมาตรการทางกฎหมายในการลดอันตรายจากการ ใช้น้ำยาเสพติดในประเทศไทย. สงขลา: ศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด (ศศก.) คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มานพ คณะโต และคณะ. (2559). รายงานการวิจัยเอกสารนโยบายและการจัดการปัญหา กัญชา กรณีศึกษาประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา. ภาควิชาการสารเสพติด (ภวส): บ.จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สำนักงาน ป.ป.ส.ภาคเหนือ. (2544). กัญชา-กัญชา. เชียงใหม่: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 1. (2550). เรียนรู้เรื่อง...ยาเสพติดชีวิตปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร: บ.จุดทอง จำกัด.
- EMCDDA. (2002). Early Warning System on New Synthetic Drugs: Guidance on Implementation. EU.: Brussels, Belgium.
- EMCDDA. (2018). Germany Drug Report 2018. Lisbon: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. EU.: EU.Brussels, Belgium.
- Jeff, Grissler. (2014). Marijuana Business: How to Open and Successfully Run a Marijuana Dispensary and Grow Facility. New York USA: Marijuana Business Books Publishing, LLC.
- Klaus Malek. (2014). Betäubungsmittel-strafrecht. Germany: C.H.BECK. Freiburg.
- Steve Sussman. (2017). Substance and Behavioral Addiction: Concept, Causes, and Cures. UK: Cambridge University.